

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2006, miðvikudaginn 4. janúar, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Gunnar Viðar og Jón Magnússon.

Fyrir er tekið **mál nr. 10/2005**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar, og fjármálafyrirtækið F, hins vegar, hér eftir nefnt varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd 23. ágúst 2005 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 19. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. ágúst 2005, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 28. september 2005. Bréfið var sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 29. september 2005, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi sóknaraðila, dagsettu 13. október 2005.

Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 18. nóvember 2005, var óskað eftir frekari gögnum og upplýsingum frá varnaraðila. Bárust umbeðin gögn með bréfi varnaraðila, dagsettu 9. desember 2005. Gögnin voru afhent sóknaraðila 9. desember 2005 og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Þær bárust með rafpósti sóknaraðila, dagsettu 14. desember 2005.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 24. október, 21. nóvember. og 20. desember 2005 og 3. og 4. janúar 2006.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili hefur á undanförunum árum verið í ýmsum fjárhagsskuldbindingum gagnvart varnaraðila og eru þessar helstar:

1. Sóknaraðili var einn sex sjálfskuldarábyrgðaraðila að skuldabréfi, útgefnu 14. janúar 1997, af A, til varnaraðila, að fjárhæð kr. 5.000.000. Aðrir sem tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð voru B, C, D, E, og G. Vanskil urðu á greiðslu afborgana og var bréfið sent til innheimtu hjá H, sem sendi sóknaraðila 16. ágúst 2001. Nam gjaldfelldur höfuðstóll bréfsins þá kr. 1.045.557. Krafan var greidd upp af nefndum E, hinn 19. ágúst 2002. Var krafa þessi nr. 0002-003706 hjá H.

2. Sóknaraðili samþykkti til greiðslu víxil að fjárhæð kr. 2.000.000, útgefinn 24. ágúst 2000, af I. I, seldi varnaraðila víxilinn. Greiddist hann ekki á gjalddaga 24. nóvember 2000. Sóknaraðili greiddi kr. 250.000 upp í víxilskuldina 6. febrúar 2001. Sóknaraðili gerði 8. nóvember 2001 réttarsátt við varnaraðila þar sem hann lofaði að greiða eftirstöðvar skuldarinnar ásamt kostnaði hinn 19. mars 2002. Að beiðni varnaraðila var gert fjárnám í fasteign sóknaraðila 25. janúar 2005. Varnaraðili óskaði síðan eftir nauðungarsölu á eigninni. Krafa þessi var til lögfræðinnheimtu hjá varnaraðila sjálfum og virðist bæði hafa verið nr. 0303-110660 og nr. 0303-010003.

3. Sóknaraðili var ábyrgðarmaður að tveimur skuldabréfum sem J, gaf út til varnaraðila. Bréfin voru sett í lögfræðinnheimtu hjá H, Var önnur krafan nr. 0002-003696 felld niður og afskrifuð 11. desember 2002. Hin krafan er nr. 0002-000850 er uppgerð samkvæmt upplýsingum H.

4. Hinn 6. júlí 2001 sendi H. sóknaraðila innheimtubréf og krafði hann um greiðslu á víxli að fjárhæð kr. 4.900.000 sem C, hafði gefið út og var útgáfudagur 1. apríl 2001. Gjaldtagi var 1. maí 2001. Víxill þessi var samþykktur til greiðslu af A, en ábektur af sóknaraðila og G, Að undangenginni greiðsluáskorun óskaði varnaraðili þess að gert yrði fjárnám hjá sóknaraðila og fór það fram 8. apríl 2003. Hinn 24. mars 2004 greiddu sóknaraðili og C, hvor um sig kr. 75.000 inn á skuldina og voru eftirstöðvar hennar þá kr. 8.853.725. Krafa þessi var nr. 0002-003700 hjá H.

5. Sóknaraðili gaf hinn 24. mars 2004 út skuldabréf til varnaraðila að fjárhæð kr. 350.000 með sjálfskuldarábyrgð C. Bréfið lenti í vanskilum og var sent til innheimtu hjá H. Greiddi sóknaraðili upp vanskilin 6. ágúst 2004 og var krafan þá endursend varnaraðila. Krafa þessi var nr. 0002-004098 hjá H.

6. Nefndur C, gaf sama dag út skuldabréf að fjárhæð kr. 2.392.277 til varnaraðila hinn 24. mars 2004 og var sóknaraðili í sjálfskuldarábyrgð fyrir skuldinni. Vanskil urðu á greiðslu bréfsins og var það sent til innheimtu hjá H. C, greiddi upp skuldina að fullu hinn 24. janúar 2005. Krafa þessi var nr. 0002-004099 hjá H. Sóknaraðili mun hafa gengið til frjálsra samninga við lánardrottina sína á árinu 2003 og lagt fram tillögu þess efnis að hann greiddi 15% allra skulda sinna. Kveður sóknaraðila þetta hafa gengið eftir og hafi allir lánardrotnar, þ.á m. varnaraðili, samþykkt þessar tillögur hans. Þann 16. október 2003 sendi K, hjá H, svofelldan netpóst til sóknaraðila:

Það staðfestist hér með að O, (sic) hefur samþykkt frjálsa nauðasamninga (sic) M, um greiðslu á 15% af skuldum sínum við bankann í formi skuldabréfs að fjárhæð kr. 1.500.000,00 til 6 ára auk kr. 200.000,00 í útlagðan kostnað lögmanns sem skal greiðast innan mánaðar. Gangi þetta eftir mun ekki verða gengið að eftirstöðvum skulda M, við bankann.

Þá liggur fyrir í málinu ódagsett yfirlýsing L, H, f.h. varnaraðila, svohljóðandi:

Hér með staðfestist að N, (sic), hefur samþykkt frjálsa nauðasamninga (sic) M, um greiðslu á 15% af skuldum sínum við bankann.

Er samþykkt uppgjörsfjárhæð kr. 1.500.000, -einmilljónogfimmhundrað-þúsund-krónur (sic).

Uppgjörið fer þannig fram að gefin eru út tvö skuldabréf, samtals að fjárhæð kr. 2.700.000. Annað bréfið er að fjárhæð kr. 1.350.000 (sic) til 6 ára, greiðandi C, en sjálfsskuldarábyrgð-ar--aðili (sic) er M, en hitt bréfið er að fjárhæð kr. 350.000 til 5 ára, greiðandi er M, og sjálfsskuldarábyrgðarmaður (sic) er C. Eru heildarskuldir C, við N, (sic),kr. 1.200.000.

Hefur M, gert upp sinn kostnað vegna stimpilgjalda og lögfræðikostnaðar.

Svo sem fyrr er rakið gáfu C, og sóknaraðili út áðurnefnd skuldabréf 24. mars 2004, sem nánar er lýst í 5. og 6. töluliðum hér að ofan. Þá liggur fyrir kvittun, dagsett sama dag, fyrir greiðslu sóknaraðila á stimpilkostnaði til H, vegna skuldabréfs þess sem hann gaf út að fjárhæð kr. 350.000. Andvirði bréfanna mun hafa runnið til greiðslu skulda við varnaraðila. Telur sóknaraðili að hann hafi þar með gert upp að fullu eldri skuldir sínar við varnaraðila, þ.m.t. ábyrgðarskuldbindingar fyrir þriðja aðila.

Varnaraðili hélt hins vegar áfram innheimtuaðgerðum gagnvart sóknaraðila vegna víxils þess, sem greint er frá í 2. tölulið hér að ofan, og sóknaraðili hafði samþykkt til greiðslu 24. ágúst 2000. Bað varnaraðili um fjárnám hjá sóknaraðila síðla árs 2004 og fór það fram 25. janúar 2005. Sóknaraðili hefur mótmælt frekari innheimtuaðgerðum varnaraðila þar sem hann telur sig að fullu hafa gert upp skuldir sínar við varnaraðila með síðastnefndu skuldabréfi. Varnaraðili kveður hins vegar uppgjör skulda sóknaraðila við sig og síðastgreind yfirlýsing fjallar um ekki hafa tekið til þeirrar skuldar sem bankinn hafði sjálfur til innheimtu á hendur sóknaraðila.

Mál þetta barst úrskurðarnefndinni með kvörtun, dagsettri 28. júlí 2005.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess aðallega að viðurkennt verði að skuld sú „sem mál þetta varðar“ verði úrskurðuð niður fallin í samræmi við yfirlýsingu gefna af lögmannsstofunni H, fyrir hönd varnaraðila. Til vara gerir sóknaraðili þá kröfu að sér verði ekki gert að greiða meira en sem nemur 15% af umræddri skuld miðað við stöðu hennar á þeim degi er H, gaf nefnda yfirlýsingu.

Sóknaraðili kveður það skilning sinn að skuld sú sem mál þetta fjalli um sé niður fallin. Hafi hann gengið til samninga í því skyni að gera upp allar skuldir sínar við varnaraðila og hafi því verið eins háttað gagnvart öllum lánardrottnum. Vísar sóknaraðili í þessum efnum til yfirlýsinga K. og L, Segir hann orðalag yfirlýsinganna styðja þennan skilning hans, en þeir hafi unnið fyrir varnaraðila.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili kveður fyrrgreint uppgjör sóknaraðila og C, hafa snúist um greiðslu á víxilkröfu nr. 303-63-103030. Hafi varnaraðili í október 2003 samþykkt tillögu um að sóknaraðili og C, greiddu hvor um sig 15% af kröfunni. Þegar gengið hafi verið frá

uppgjóri og útgáfu skuldabréfs í mars 2004 hafi krafan staðið í um kr. 9.000.000, sem þýtt hafi að hlutur hvors um sig væri kr. 1.350.000. Sóknaraðili og C, hafi hins vegar gert samkomulag sín á milli um að C, tæki á sig kr. 2.350.000 en M, kr. 350.000. Telur varnaraðili að uppgjórið hafi ekki getað náð yfir aðrar skuldir sóknaraðila þar sem greiðsla þeirra þriggja hefði þar með verið hærri.

Varnaraðili kveður rafpóst K, dagsettan 16. október 2003, ekki vera í samræmi við niðurstöðu sérstakrar nefndar sinnar um niðurfellingu einstaklingsskulda frá 2. október 2003. Hafnar varnaraðili því að uppgjör skulda frá því mars 2004 hafi tekið til víxils nr. 303-70-110660. Bendir varnaraðili í fyrsta lagi á að þá hefði greiðslan orðið mun hærri en sem nemi kr. 1.350.000. Í öðru lagi vísar varnaraðili til yfirlýsingar L, dagsettrar 26. september 2005, um að uppgjör aðila hafi eingöngu varðað þá kröfu sem hann hafi haft til innheimtu á þeim tíma sem uppgjórið hafi farið fram og hafi honum ekki á þeim tíma verið kunnugt um aðrar skuldir sóknaraðila við varnaraðila. Í þriðja lagi bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi á þessum tíma eingöngu verið að semja um ábyrgðarskuldir sínar vegna A. Í fjórða lagi kveður varnaraðili yfirlýsingar H, hafa takmarkast við þær skuldir sem til innheimtu voru hjá stofunni

V.

Niðurstaða.

Þrátt fyrir óljósa kröfugerð sóknaraðila verður ljóslega ráðið af gögnum málsins að hún snýr að skuld vegna víxils að höfuðstóli kr. 2.000.000, útgefnum af I, 24. ágúst 2000. Þykir málið því nægilega skýrt til að taka megí það til efnislegrar úrlausnar.

Eins og áður er lýst snýst ágreiningur aðila um hverjar skuldir sóknaraðila voru gerðar upp við útgáfu skuldabréfa 24. mars 2004. Þegar sóknaraðili leitaði eftir samningum við lánardrottna sína á síðari hluta árs 2003 var varnaraðili annars vegar með til innheimtu víxil að fjárhæð kr. 2.000.000 (sjá tölul. 2 að ofan) sem sóknaraðili hafði samþykkt til greiðslu 24. ágúst 2000 og gefinn var út af I. Dómsátt hafði verið gerð um greiðslu víxilskuldarinnar 8. nóvember 2001. Víxillinn var nr. 110660. Krafan sem var til innheimtu hjá varnaraðila sjálfum virðist hins vegar bæði hafa verið nr. 0303-110660 og 0303-010003. Nam skuldin í ársbyrjun 2003 tæpum 3,1 m.kr. Hins hafði H, til innheimtu fyrir varnaraðila kröfu nr. 0002-003700 á hendur sóknaraðila vegna víxils að fjárhæð kr. 4.900.000, sem áður nefndur C, hafði gefið út 1. apríl 2001, og samþykktur var til greiðslu af A, og ábektur af sóknaraðila og G, (sjá tölul. 4 að ofan). Ekki verður séð að aðrar skuldir sóknaraðila hafi þá verið í vanskilum.

Í gögnum málsins kemur fram að útibússtjóri varnaraðila hafi 2. október 2003 sent rafpóst til annarra starfsmanna varnaraðila sem hafi haft með niðurfellingar einstaklingsskulda að gera. Fylgdi með póstinum viðhengi sem bar heitið „A. - úttekt“ og sagt er unnið í janúar 1999. Gerir útibússtjórinn tillögu um að sóknaraðili gefi út skuldabréf til sex ára að fjárhæð kr. 1.500.000 og C, annað bréf til fimm ára að fjárhæð kr. 1.200.000. Síðan komi hluti frá aðalbanka vegna G,. Láti þá nærri að verið sé að gera upp 15% hjá hverjum og einum eða nærri 45%. Í rafpóstinum kemur fram að gert hafi verið árangurslaust fjárnám hjá þremmenningunum og sé málið „líklega algjörlega ónýtt“. Samkvæmt gögnum málsins virðist varnaraðili hafa fallist á þessa tillögu. Fylgiskjal með rafpóstinum hefur ekki verið lagt fyrir nefndina og verður því ekki glögglega ráðið hverjar skuldir hafa legið til grundvallar tillögunni. Þá hefur engin skýring fengist á því hvers vegna sóknaraðili skyldi greiða kr. 1.500.000 en nefndur C, kr. 1.200.000.

Þann 16. október 2003 sendi K, hjá H, fyrrgreindan rafpóst til sóknaraðila þar sem sagði að varnaraðili hefði samþykkt frjálsa nauðasamninga (sic) sóknaraðila um greiðslu á 15% af skuldum sínum við bankann í formi skuldabréfs að fjárhæð kr. 1.500.000 til 6 ára, auk kr. 200.000 í útlagðan kostnað lögmanns, sem greiðast skyldu innan mánaðar. Gengi þetta eftir myndi ekki verða gengið að eftirstöðvum skulda sóknaraðila við varnaraðila. Ekki var gerð frekari grein fyrir um hvaða skuldir sóknaraðila væri að ræða né gerður fyrirvari um að einungis væri um að ræða skuldir sem til innheimtu væru hjá lögmanninum.

Rúnum fimm mánuðum síðar eða 24. mars 2003 greiddu sóknaraðili og C, hvor um sig kr. 75.000 inn á kröfu nr. 0002-003700. Gaf sóknaraðili jafnframt út skuldabréf til varnaraðila að fjárhæð kr. 350.000 og C, annað að fjárhæð kr. 2.350.000. Eru aðilar sammála um að skiptingin hafi verið með þessum hætti í samræmi við samkomulag þeirra tveggja. Kveður sóknaraðili það vera sökum þess að hann hafi tekið að sér greiðslu annarra sameiginlegra skuldbindinga þeirra C.

Þegar varnaraðili hélt síðla árs 2004 áfram innheimtuaðgerðum vegna víxils, útgefins 24. ágúst 2000 af I, gerði sóknaraðili athugasemdir við það. Varnaraðili kvað samkomulag um uppgjör skulda hins vegar hafa verið vegna A, en ekki I.

Með ódagsettri yfirlýsingu, sem L, gaf út fyrir hönd varnaraðila, kemur fram að varnaraðili hafi samþykkt frjálsa nauðasamninga (sic) sóknaraðila um greiðslu á 15% af skuldum sínum við varnaraðila. Væri samþykkt uppgjörsfjárhæð kr. 1.500.000 og færi uppgjörið þannig fram að gefin yrðu út tvö skuldabréf, samtals að fjárhæð kr. 2.700.000. Yrði sóknaraðili greiðandi að öðru bréfinu að fjárhæð kr. 350.000 en í sjálfskuldarábyrgð á hinu að fjárhæð kr. 2.350.000 (ekki 1.350.000 eins og misritast hefur í yfirlýsingunni). Þá kom jafnframt fram að sóknaraðili hefði gert upp kostnað vegna stimpilgjalda og lögfræðikostnaðar. Samkvæmt fyrirbyggjandi kvittun var stimpilkostnaður greiddur 24. mars 2004.

Samkvæmt framansögðu er það skilningur varnaraðila að uppgjör 24. mars 2004 hafi eingöngu tekið til ábyrgðarskuldbindinga sóknaraðila vegna A. Styður heiti viðhengis við áður nefndan rafpóst útíbússtjóra varnaraðila þann skilning, auk þess sem viðhengið er sagt gert á árinu 1999 eða áður en umþrættur víxill var gefinn út 24. ágúst 2000. Á hinn bóginn ber að líta til þess að varnaraðili hefur ekki afhent úrskurðarnefndinni umrætt viðhengi og engar viðhlítandi skýringar gefið á þeim mismuni sem er á þeim uppgjörsfjárhæðum sem lagt var til að sóknaraðili greiddi annars vegar og C, hins vegar. Þá hafa rafpóstur K, 16. október 2003, og sér í lagi yfirlýsing L, sem rituð eru f.h. varnaraðila, ekki að geyma neina fyrirvara um tiltekna skuldir sóknaraðila við varnaraðila umfram aðrar. Hafi pósturinn og yfirlýsingin eingöngu átt að taka til þeirrar skuldakröfu sem H, hafði til innheimtu á þeim tíma er í öllu falli ljóst að orðalag yfirlýsingarinnar er óljóst og til þess fallið að valda misskilningi. Hafi vilji varnaraðila verið sá að skuldauppgjör sóknaraðila næði eingöngu til skuldar samkvæmt víxli samþykktum af A, en ekki annarra skulda, þ.m.t. samkvæmt víxli útgefnum af I, er ljóst að nefndur rafpóstur og yfirlýsing ganga lengra en vilji hans stóð til. Verður varnaraðili að bera hallann af óskýru orðalagi yfirlýsinga lögmannna sinna um þessi efni, enda stóð það þeim og varnaraðila nær að haga orðavali þannig að ekki færi á milli mála, að yfirlýsingunum væri eingöngu ætlað að taka til einstakra skuldbindinga sóknaraðila gagnvart varnaraðila en ekki annarra, eins og varnaraðili heldur nú fram. Verður því að líta svo á að með útgáfu skuldabréfa, 24. mars 2004, og ráðstöfun andvirðis þess til

varnaraðila hafi skuld sóknaraðila samkvæmt vixli, útgefnum af Íslandi öllu ehf. 24. ágúst 2000, verið greidd að 15 hundraðshlutum og geti varnaraðili ekki krafist frekari greiðslu úr hendi sóknaraðila.

Með vísan til alls þess er að framan greinir verður ekki hjá því komist að viðurkenna að skuld sóknaraðila samkvæmt síðastgreindum vixli sé niður fallin.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Viðurkennt er að skuld sóknaraðila samkvæmt vixli, útgefnum af I, 24. ágúst 2000, að fjárhæð kr. 2.000.000, samþykktum til greiðslu af sóknaraðila, er niður fallin.

Reykjavík, 4. janúar 2006.

Guðjón Ólafur Jónsson

Geir Arnar Marelsson

Grétar Grétarsson

Gunnar Viðar

Jón Magnússon